

Ліга українських промисловців - виробників взуття, шкіргалантереї,
хутряних виробів і шкіряних товарів

League of the manufacturers of footwear, leather haberdasherz, fur itemf and leather goods

04073, м. Київ, Куренівський провулок, 4/8 Тел/факс: (044) 379-17-36 E-mail: as-ukrprom@hotmail.com

Олександр БОРОДИНЯ,
голова Ліги виробників взуття,
шкіргалантереї, хутряних виробів
і шкіряних товарів
(«Укршкірвзуттяпром»)

Взуттєва, шкіргалантерейна та шкіряна промисловості України налічують близько 1500 підприємств. Найпотужніші з них мають до 2 тис. працівників. Щорічно виробляється 35-40 млн. пар взуття, з яких в 2013 р. експортовано понад 13 млн. пар (приблизно в рівних частинах до ЄС і СНД (див. таблицю).

Взуття, коди УКТЗЕД 6401-6405, (млн. пар)	СНД	ЄС	Всього
Експорт з України	6,2	6,0	12,2
Імпорт до України	2,1	2,4	4,5
Загальний імпорт з усіх країн (2012)	200-250 (без України)	понад 2000	

Виробляється до 300 млн. дм² натуральної шкіри. Проте, частка вітчизняного взуття на ринку України становить лише 20-25 %. В структурі імпорту до 80% – це взуття з Китаю, де затрати на виробництво і податки значно нижчі, ніж в Україні. Наприклад, китайський робітник взуттєвої фабрики працює 12-14 год на добу, має один вихідний на місяць, не має відпустки і обов'язкового пенсійного та медичного забезпечення!

З огляду на це, основним пріоритетом галузі є імпортозаміщення завдяки виробництву високоякісного взуття. Взуття, виготовлене в таких країнах, як Італія, Іспанія, посідає іншу, досить високу, цінову нішу, що не становить загрози для вітчизняних виробників. З продукцією, виготовленою в Польщі, Румунії, Угорщині, українське взуття успішно конкурує за рахунок достатнього рівня якості й асортименту та конкурентних цін.

Перевагою зони вільної торгівлі (ЗВТ) з країнами СНД є традиційність цього ринку з населенням (без України) майже 230 млн. осіб, який щороку імпортує 200-250 млн. пар, а споживає 400-450 млн. пар взуття. Обсяги експорту та імпорту українського взуття за 11 місяців 2013 р. (за інформацією Держстату України) та загальний обсяг імпорту взуття до ЄС та СНД (2012р.) подано в таблиці.

Ліга «Укршкірвзуттяпром» вважає шкідливим для економіки України протиставляти Угоду про вільну торгівлю з Європейським Союзом з аналогічною Угодою з СНД, яка діє з 2011 р. Шкіряні та взуттєві підприємства України активно працюють на обох зазначених ринках і мають намір й надалі розвивати дану роботу. Цьому сприятиме, зокрема, укладання Угод про ЗВТ і асоціацію з Європейським Союзом та усунення певних проблемних питань в технічних регламентах Митного союзу (МС).

Функціонування ЗВТ з країнами СНД в цілому позитивно впливає на роботу взуттєвої підгалузі, оскільки за якістю і ціною українське взуття в країнах СНД є конкурентоздатним.

Водночас, негативним чинником, що потенційно може вплинути на торгівлю з СНД, є невідповідність технічних регламентів Митного союзу – «О безопасности продукции, предназначенной для детей и подростков (ТР ТС 007/2011)» та «О безопасности продукции легкой промышленности (ТР ТС 017/2011), Угоді про технічні бар'єри у торгівлі СОТ (Угода ТБТ). Ця Угода забороняє встановлювати вимоги до імпортової продукції, які не стосуються національної безпеки; запобіганню шахрайським діям; захисту життя або здоров'я людини, тварин або рослин, а також захисту навколишнього середовища. Більше того, Угода ТБТ вимагає, аби встановлення будь-яких вимог до товарів було науково обґрунтованим. Зазначимо, що Російська Федерація (РФ) є членом СОТ.

Запропоновану Митним союзом процедуру обов'язкового підтвердження відповідності (сертифікацією або декларуванням за певною складною процедурою) для шкіргалантереї, взуття та інших аналогічних товарів, в тому числі й дитячих, ніде в світі не застосовують. Такі товари є багатоасортиментними, навіть дрібний виробник виготовляє щороку кілька десятків і навіть сотень різноманітних моделей, а кожна модель суттєво відрізняється за конструкцією, матеріалами та технологією.

Тому в жодній іншій країні-члені СОТ (у тому числі США, Канаді, країнах ЄС, країнах Африки та Азії) процедура обов'язкового підтвердження відповідності сертифікацією або декларуванням не застосовується, оскільки не дає змоги досягнути мети забезпечення захисту інтересів споживачів, а є по суті невиправданою перешкодою для імпорту і суттєво посилює корупційні ризики у стосунках бізнесу з контролерами.

Безпечність взуття (окрім спеціального і захисного з визначеними функціями) у ЄС забезпечує контроль за безпечністю використовуваних матеріалів. Вимоги до матеріалів, встановлені в ЄС, як правило, аналогічні з чинними в Україні.

Згадані технічні регламенти МС зобов'язують держоргани контролювати усе взуття за цілою низкою показників, які складно віднести до безпечності або національної безпеки, наприклад:

- ◆ Міцність кріплення каблуків, підошов, деталей низу взуття
- ◆ Стійкість підошви до багаторазового згинання
- ◆ Ударна міцність підошви
- ◆ Ярлик і етикетка мають бути виготовлені з афішного або газетного паперу
- ◆ Взуття в коробках має бути упаковане носком однієї півпари до п'яркової частини іншої півпари
- ◆ Багато інших аналогічних вимог

Можна погодитись з важливістю цих показників, проте, цілком очевидно, що в ринковій економіці їх не повинна регулювати держава.

Технічні регламенти ТС 007/2011 та ТС 017/2011 містять також санітарні та гігієнічні вимоги до взуттєвих матеріалів, які повністю дублюють аналогічні показники, включені до обов'язкових в МС «Єдиних санітарно-епідеміологічних і гігієнічних вимог до товарів, що підлягають санітарно-епідеміологічному нагляду» від 28.05.2010 р., що є неприпустимим.

Наведений перелік невиправданих вимог до товарів в країнах Митного союзу, не є вичерпаним.

Очікувані обсяги залучення інвестиційних ресурсів з країн СНД у взуттєву промисловість України є незначними. Крім того, ці країни, як правило, не генерують передові технології в даній підгалузі й не можуть надати стратегічні інвестиції для випереджаючого розвитку і розширення ринку збуту. Водночас, під виглядом інвестицій може відбутись процес примітивної «скупки активів» в Україні з боку російських фірм, що мають більші фінансові можливості і дешевші кредитні ресурси.

Довідково: В документі «Комплексная оценка макроэкономического эффекта различных форм глубокого экономического сотрудничества Украины со странами Таможенного союза и Единого экономического пространства в рамках ЕврАзЭС», підготовленого спільно Інститутом економіки та прогнозування НАНУ (керівник – В.М.Геєць, академік) і Інститутом народногосподарського прогнозування РАН (РФ) зазначено так:

«Российский бизнес имеет активное стремление расширяться за пределы государства за счёт скупки активов. Этому способствует наличие свободных ресурсов...».

В той же час залучення інвестицій з країн ЄС для українських підприємств є вигідним, бо дає можливість отримати в рамках таких проектів суттєву техніко-технологічну та маркетингову підтримку для роботи на внутрішньому і зовнішньому ринках.

У разі укладання Угоди взуття з ЄС імпортуватиметься в Україну без чинного на сьогодні ввізного мита – 10%. Проте, з означених вище причин, скасування мита не матиме суттєвого негативного впливу на роботу вітчизняних підприємств, зокрема і тому, що протягом останніх років до 90% взуття з ЄС та інших регіонів ввозиться в Україну за тінювими схемами.

Водночас, поступове скасування ввізного мита до країн ЄС (тепер 8 – 17%) та інших бар'єрів у торгівлі сприятиме збільшенню поставок туди українського взуття.

До Європейського Союзу щорічно імпортується понад 2 млрд. пар взуття, що в 8-10 раз більше, ніж загалом імпортують країни СНД.

Принагідно зазначимо, що інформація про загрозу для українських виробників (і не лише взуття!) в частині складної процедури дотримання європейських технічних стандартів і регламентів є міфом. В ЄС не існує технічних стандартів, що регулюють якість взуття, як і інших аналогічних товарів. До того ж усі європейські технічні стандарти є добровільними. Тільки одиниці з майже 20 тис. стандартів ЄС стають обов'язковими лише після включення їх до спеціальних правових актів ЄС.

В сфері виробництва взуття, як і товарів легкої промисловості обов'язкових стандартів ЄС і спеціальних Регламентів ЄС немає!

Таким чином, укладання з ЄС зазначеної Угоди не матиме загрози зростання імпорту європейського взуття, проте, сприятиме збільшенню постачання на ринок ЄС вітчизняних товарів. Крім того, шкіряна та взуттєва промисловість України отримає позитивний результат від спрощення закупівлі в країнах ЄС високотехнологічного устаткування та сучасних матеріалів і хімікатів для виробництва шкіри та взуття, які в Україні не вироблялись раніше і не виробляються нині. Українські виробники зможуть також відповідним чином використати передбачений Угодою з ЄС 15-річний перехідний період лібералізації торгівлі сирими шкурами. Загалом переваги для шкіряної та взуттєвої промисловості від укладення Угод з ЄС в чинній редакції значно переважають деякі ризики, що можуть виникнути. Угода про асоціацію також дасть загальноекономічний позитивний ефект.

Значним ризиком, проте не пов'язаним безпосередньо з самою Угодою про ЗВТ з ЄС, є ризик застосування окремими країнами СНД політично вмотивованих санкцій у разі підписання Україною даної Угоди. Про реальність таких санкцій йдеться у вищезгаданому документі «Комплексная оценка макроэкономического эффекта...».

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Невиправданим є протиставлення ринків СНД і ЄС для українського взуття та шкіряних товарів: вітчизняні виробники уже працюють на обох ринках і планують розширювати цю роботу. Угоди з ЄС про ЗВТ та про асоціацію у парафонованому на цей час тексті доцільно укладати.

Необхідно, застосовуючи консультації і, в разі потреби, механізми врегулювання суперечок в рамках СОТ, вирішити питання приведення технічних регламентів Митного союзу – «О безопасности продукции, предназначенной для детей и подростков (ТР ТС 007/2011)» та «О безопасности продукции легкой промышленности (ТР ТС 017/2011)» у відповідність до Угоди про технічні бар'єри в торгівлі СОТ.